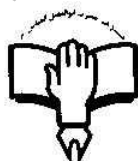

شمه ای از

اسرار

روح و عقل

A digest of the secrets of the spirit &
mind

ISBN-978-964-2530-02-1

9 789642 530021

مؤلف : محمد سرور

تقدیم :

به منجی عالم بشریت ، ابا صالح ،

حجة بن الحسن قائم المهدی (عج)

سرشناسه	: سروش، محمد، ۱۳۲۴ -
عنوان و نام پدیدآور	: شمه‌ای از اسرار روح و عقل =
مشخصات نشر	: آبادان: حضرت ابوالفضل عباس، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	: ۲۴۰ ص.
شابک	: ۹۷۸-۹۶۴-۲۵۳۰۰۰۲-۱ ریال: ۱۵۰۰۰
وضعیت فهرست:	فیا
نویسی	
موضوع	: روح.
موضوع	: نفس.
موضوع	: عقل.
رده بندی کنگره	: ۱۳۸۷ ۸ش ۴س ۲/۲۲۲۲ BP
رده بندی دی‌پی	: ۴۴/۲۹۷
شماره کتابخانه‌ای:	۴۴۹۸۴۲۱
ملی	

انتشارات حضرت ابوالفضل العباس (ع)

شناسنامه کتاب

عنوان کتاب: شمه‌ای از اسرار روح و عقل

مؤلف: محمد سروش

صفحه آرائی: محمد شریفی

نوبت چاپ: اول / ۹۵ چاپخانه نهضت

شمارگان: ۱۵۰۰ نسخه قطع رقعی

قیمت: ۱۵۰۰۰۰ ریال - جلد شومیز

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۵۳۰۰۰۲-۱

Sorosh.book@gmail.com

آدرس انتشارات: آبادان/ کوی کارگر ردیف او ۲۳/ اتاق ۸

تلفن تماس: ۰۹۱۶۷۸۱۲۹۰۰

کتاب التوحید الحقیقی

مقدمه :

خداوند جهان هستی را در شش دوران آفرید و موجودات را با هدایت تکوینی تحت شرائطی به ادامه حیات و انجام وظیفه تحت شرائط خاص خود مقرر فرمود. و همه بدون داشتن اختیار تمرّد و سرباز زدن از مأموریت خویش، به انجام وظیفه مأمور گردید. و همه مطیع و فرمانبردار شدند. آن گاه تصمیم گرفت که انسان را خلق کند، این انسان موجودی باشد، که با هدایت تکوینی درونی و تشریعی برونی، و داشتن اختیار، خود مسیر سعادت را طی نماید و همه موجودات عالم در خدمت او قرار گیرند. «ابروباد و مه و خورشید و فلک در کارند، تا تو نانی به کف آری و به هلت نرسی، همه از بهر تو سرگشته و فرمانبردار، شرط انصاف نباشد که تو فرمان نبری.» خداوند بهاد او، هم فجور قرار داد و هم تقوی «فالمها فجورها و تقوی ها» و سرشت او را از مواهب بواله، مختلف، ترکیب نمود. از عالم امر و عالم لاهوت و علّة العال از روح خود به او عطا فرمود. «و نفخت فيه من روحي» «قل الروح من امر ربي» و از عالم جبروت، عالم قدرت و عالم خلق و عزد و ندر خود به او نعمت عقل داد که پیامبر و حجت باطنی است، به او نعمت علم داد، تا بآلی برساند و فرزاندیشه ی او باشد و جدان به او داد، تا قبل از هر قاضی خود اعمال خود را قضاوت نماید. این نعمت ها را که رسولان باطنی او هستند در نهاد و سرشت او مقرر فرمود. آنگاه از گل آدم جسمی را به او عطا فرمود. «واذ اخذ ربك من بنی آدم من ظهورهم ذریتهم واشهدهم علی انفسهم الکت بربکم قالو بلی شهدنا ان تقولوا یوم القیامة انا کنا عن هذا غافلین» (۱۷۲، اعراف) «خداوند تمام معارف لازمه او در طول زندگی در نهاد او آموخت به طوری که اقرار کرد و شهادت داد برای این بود که در سرشت او هدایت باشد و در دنیا، اگر فراموش کند بر اثر کوچکترین عامل این درست نشکفا شود. مگر اینکه خود به راه فجور و تمرّد اصرار داشته باشد. و فریب عوامل منحرفین، شیاطین و هوای نفس را بخورد. آنگاه وقتی از عالم ذریه عالم دنیا آمد، پیامبران را برای تذکر و یاد آوری و بیدار کردن فطرت او مأمور کرد و بعد از پیامبران حجج اویعنی اولیاء و منابع آسمانی و دینی «والراسخون فی العلم» برای بیدار کردن فطرت او و تبیین وحی معین نمود. تا هیچ بهانه ای برای انکار روز حساب را نداشته باشد. بشر آفریده شد، تا راه خلیفه الهی را طی نماید. راه غی را رها کند. و به سوی راه رشد متمایل گردد. «قد تبین الرشد من الغی» (آیة الکرسی) علت اینکه به انسان جسم فیزیکی داد اینست که مطابق امواج عالم ناسوت و ملک و فیزیک، بتواند به زندگی در این عالم ادامه حیات دهد و آزمایشات خود را انجام دهد. و الاجسم اصلی

اوجسم اثیری یا ملکوتی است که بر جسم فیزیکی تسلط دارد و جسم فیزیکی، معلول
 و فرمانبر جسم ملکوتی است. جسم ملکوتی یا اثیری ما از عالم ملکوت گرفته شده که تحت
 فرمان عقل از عالم جبروت پیروی می کند. و عقل نیز چشم چراغ روح هست و از او فرمانبرداری
 می ناید و اطلاعاتی به او می دهد تا بر اساس اطلاعات تصمیم گیری کند. پس موجودی بنام
 انسان مجموعه ای از عالم امر و عالم جبروت و عالم ملکوت و ناسوت است. عالم امر علت العلل
 و عالم جبروت معلول عالم لاهوت و خود علت عالم ملکوت است و عالم ملکوت علت عالم
 ناسوت و عالم ناسوت معلول همه عوامل و مربوط به این عالم خاکی هست که تا زمانی که در
 این دنیا می باشیم از این جسم استفاده می کنیم و وقتی به عالم ملکوت رفتیم در عالم
 برزخی با جسم برزخی زندگی می نماییم. بنا بر این بر اساس «یا ایها الذین آمنوا علیکم انفسکم»
 (۱۰۵ مائد) و چون فرمانده اصلی ما انسانها و تصمیم گیری او و ادار کردن جسم مادی
 برای انجام وظیفه (خوب یا بد) وظیفه داریم بیشتر نفس خود را بشناسیم و بر اساس حدیث
 «من عرف نفسه فقد عرف ربه» بیشتر تحقیق راجع به نفس داشته باشیم. البته بر اساس
 قل الروح من امر ربي و «انفسکم من العلم الاقلیلا» ما هر چه بیشتر در مورد روح مطالعه کنیم
 در مرحله الاقلیلا هستیم. با قادی نیستیم که آن طور که باید و شاید کاملاً روح را بشناسیم
 روی همین مسئله، اسم کتاب را «شناختن اسرار روح و عقل» گذاشتیم. چون در حقیقت هر
 اطلاعی را عقل به روح می دهد از او انسان می گردد باید ارزش استفاده از عقل را فراموش
 نکنیم. لذا قرآن ما را برای تدبیر کردن با عقل تشویق می نماید. متأسفانه اکثر
 انسانها، تا زمانی که در قید حیات هستند، ارزش گوهرهای روح و عقل
 بی خبرند و نمی توانند خوب استفاده کنند. آنها را به ثمن بخس می
 فروشند. این سرمایه های اصلی انسان، می تواند آدمی را به سعادت ابدی
 برسانند؛ ولی بر اثر بی توجهی ما، آلوده شده و در غبار غلیظ نفس، آن
 را احاطه کرده و درست از آن استفاده نمی نمایند. اما بعد از انتقال از این
 جهان موقت ناسوتی به جهان ممتد ملکوتی، متوجه می شویم که چه
 اشتباه بزرگی مرتکب شده ایم؛ که قدر و ارزش و معیار این جواهرات را
 نفهمیده بودیم. یکی از این جواهرات عقل بود که دو کتاب به نام عقل
 نخستین گوهر آفرینش یا تطابق عقل با علم و دین و کتاب دیگری به نام عقل
 و علم به تألیف نگارنده انتشار یافته است و کتاب حاضر شمه ای از اسرار
 روح و عقل است. که به توفیق الهی به عنوان سومین کتاب انتشار یافته
 است. هدف از تدلیف این کتابها این است که انسان بیشتر خود را بشناسد.
 و از مواهب الهی که در نهاد او قرار گرفته است استفاده کند. خلقت روح

شاهکار خلقت پروردگار است زیرا خداوند در سوره مبارکه مؤمنون پس از آیات تکامل جنین و دمیدن روح می فرماید «فتبارک الله احسن الخالقین» شناخت روح انسان باعث می شود که انسان خالق روح را بهتر بشناسد. چون روح انسان از عجائب خلقت پروردگار است. از طرف دیگر انسان وقتی فهمید که انسان در اصل روح هست نه جسد و روح از بین رفتنی نیست و همیشگی و باقی است و زندگی روح درجهانهای دیگر ادامه دارد و صعود انسان درجهان ارواح بستگی به فعل او در دنیا دارد کوشش می کند که زندگی دنیائی را مفت از دست ندهد و تلاش کند برای تکامل روحش. در جهان بعد سرمایه گزاری کند و موقعیت خویش را در دنیا از دست ندهد. علت اسفاده از دانش اسپریتیزم در این کتاب تحقیق بیشتر در مورد روح هست. خوشبختانه مواردی که خلاف منبع اسلامی باشد نیست بلکه مؤید و تأیید کننده است. و خدا پیامبر فرموده است «اطلب العلم ولو باصین» از طرف دیگر بسیار از کسانی که در زمینه این علوم تحقیق نموده اند مثل استاد شیخ طنطاوی صاحب تفسیر جواهر که با روح گالیله ارتباط داشتند و در کتاب عالم الارواح مباحث خوبی دارد. یا دانشمندان عربی و فارسی اسلامی مانند: دکتر زین العابدین خلخالی استاد دانشگاه تهران که سه کتاب انسان روح هست نه جسد، گفتگو با مردگان و تا کرانه های عالم اثیری را ترجمه نموده است؟ مطالعه ی این کتاب دانش اسپریتیزم را نیز مورد بررسی قرار می دهد یعنی روح شناسی را با علم جدید روحی بررسی می کند. و جایگاه روح انسان را در خواب در بیداری پس از مرگ و ارتباط روح با جسم زنده. چنین مسئله ی ارتباط با ارواح را مورد بررسی قرار می دهد. در این کتاب مناسبتی راجع به عقل و همراهی آن با روح و قدرت آن در این جهان و جهان دیگر صحبت شده است که آدمی را بیدار می سازد که مواظب اعمال خود باشد و عمر خود را به «ثمن بخش» از دست ندهد. البته بیشتر مطالب عقل در این کتاب قبلاً نیز در کتاب علم و عقل و کتاب عقل نخستین گوهر آفرینش آورده شده است. و آوردن مطلب عقل در این کتاب نیز به خاطر اهمیت ارتباط عقل با روح می باشد.

موضوع	صفحه
مقدمه	۳
بخش اول	
عقل و تبعات آن در متون اسلامی	۹
واژه عقل	۱۰
معنای عقل	۱۱
ویژگی انسان	۱۲
عقل چیست	۱۳
مراتب عقل نظری	۱۴
تفاوت عقل بالفعل با عقل بالملکه	۱۵
مراتب عقل عملی	۱۶
مراحل عقل	۲۰
فضیلت عقل و خ	۲۰
انواع عقل	۲۱
اقسام عقل	۲۱
عقل غریزی - عقل مستفاد	۲۱
عقل مطبوع - عقل مسموع	۲۲
عقل اکتسابی، عقل اخروی	۲۲
کاربرد نخست عقل	۲۳
عقل بهترین هادی	۲۳
عقل حجت خداست	۲۴
عقل مسموع در قرآن	۲۴
عقل نظری و عقل عملی	۲۵
عقل عملی - ملکه	۲۵
عقل نظری در قرآن	۲۶
عقل نظری در روایات	۲۶
عقل عملی در قرآن	۲۶
عقل عملی در روایات	۲۶
سایر کاربردها	۲۶
عقل معاش، عقل معاد	۲۷
درجات عقل: نهی، حجر، حجب، لب	۲۷
جلالت عقل و شرافت علم	۲۹
توابع عقل	۲۹
فرق میان عقل و علم	۲۹
معرفت	۲۹
درایت، توهیم، کهانت، ذکر، ذکر قلبی	۳۰
حفظ، بلاغت	۳۰
فضاحت، اهمیت عقل - ستایش عقل	۳۱
احاطه علمی نشانه تجرد عقل	۳۲

موضوع	صفحه
ادراک مسبب الاسباب عقل	۳۲
عقل معاد و خیر و شر را درک می کند	۳۳
عقل علمی و عملی	۳۳
عقل و آزادی	۳۴
آزادی بر محور عقلانیت	۳۴
انکار عقلانیت در ایمان	۳۶
بن بست عقل	۳۸
آزادی عقل	۴۰
حکم عقل و حکمت عقلانی	۴۱
عقل زن	۴۳
بخش دوم	
عقل، از دیدگاه علم روحی جدید	۴۵
علم روحی جدید	۴۶
فایده علم روحی جدید	۴۷
ارزش علم روحی جدید	۴۷
مشکل علم روحی جدید	۴۹
عقل از نظر علم روحی چیست؟	۵۰
عقل و علم	۵۱
آدمی عقل	۵۳
عقل سالم، محل عقل عقل خود آگاه	۵۳
عقل اطن	۵۳
نظریه یس ماگر	۵۴
حل ناود آ	۵۴
عقل و اعلا عقل اعلا	۵۵
ابر عقل	۵۶
عالم علم النفس	۵۷
نظریه سانکلیر ستوژت	۵۷
نظریه لیفتسال	۵۸
ارتباط عقل با ماده	۵۸
ارتباط فکر با نیروی حافظه	۵۹
نقش عقل پس از مرگ	۶۲
آیا عقل چیزی از مخ جدا می باشد؟	۶۳
عقل و تأثیر آن در ماده و تأثیر	۶۳
نظریه مایرز	۶۵
عقل خالق دولت ماده است	۶۵
بیان چگونگی ارتباط میان عقل و مخ	۶۶
آیا عقل مخ را تغذیه می کند؟	۶۷
عوامل درک موجودات	۶۹

موضوع	صفحه
توانایی عقل	۶۹
جاودانگی عقل	۷۱
جهان فیزیکی	۷۴
اثیر چیست؟	۷۵
جهان هستی و عقل	۷۵
کار عقل	۷۸
شناخت عقل	۷۷
هستی ما	۸۰
جهان پنهان یا اثیری	۸۱
عالم اثیری چیست؟	۸۳
اثر عقل در جهان پنهان	۸۷
کیفیت ارتباط - اند اثیری و مادی	۹۱
امواج مادی و اثیری	۹۱
عقل انسان از بین تا عالم ارواح	۹۲
فرمول انسان	۹۲
بقای عقل پس از مرگ	۹۸
مسئله سیاست در جهان ارواح	۱۰۱
ارتباط درجهان روحی	۱۰۲
ارتباط انسان های عالم مرئی با عالم اثیری	۱۰۲
دلایل عقلی بر وجود روح	۱۰۳
ارتباط روح با عقل	۱۰۴
پرسش هایی راجع به عقل	۱۰۴
روح و عقل هر یک جوهری مجرود مستقلند	۱۰۴
عقل را چگونه اطلاق به روح کرده اند؟	۱۰۵
ارتباط عقل و روح	۱۰۷
فکر چیست؟	۱۰۸
چگونگی حیات در جهان ارواح	۱۱۰
هیچ نیروی عقلی و معنوی در ماده نیست	۱۱۳
تفاوت دو جهان مادی و اثیری	۱۱۴
شناخت عالم بزرگ	۱۱۵
تداخل جهانها	۱۱۷
ارتقاء انسان در عالم اثیری	۱۱۸
حرکت امواج و جهان هستی	۱۱۸
عقل جنین	۱۲۲
فکر چیست؟	۱۲۳
عقل ما در خواب ما	۱۲۳
دلیل عقلی بر بقاء روح	۱۲۳
عقیده فلسفه قدیم در باره روح	۱۲۵
علم چیست؟	۱۲۶
دلیل عقلی بر بقاء روح پس از مرگ	۱۲۶

موضوع	صفحه
بخش سوم	
تطابق عقل با دین	۱۲۹
عقل و دین	۱۳۰
فطری بودن عقل	۱۳۲
چرا همه خدا شناس نمی شوند؟	۱۳۳
موانع عقل	۱۳۳
خرابی دل نتیجه کجی زبان است	۱۳۵
قوه عقل برای تعقل و اندیشه	۱۳۵
قیامت به حکم عقل	۱۳۶
گناه عقل را می برد	۱۳۶
دیدن به عقل و فهم مهمتر است	۱۳۷
رابطه تقوی با عقل	۱۳۷
شناخت خدا از طریق عقل	۱۳۸
شرایط شناخت خدا از طریق عقل	۱۳۸
عقل و ارتباط با خدا	۱۳۹
مقایسه فلسفه اسلامی با فلسفه غرب	۱۳۹
انسان کمال جوست	۱۴۰
کمال انسان در گرو پیروی از عقل است	۱۴۰
احکام عملی عقل	۱۴۱
تعقل و تهذیب	۱۴۲
تفکر عبارت است	۱۴۲
وحی	۱۴۳
وحی پیامبر با امام	۱۴۳
وحی	۱۴۴
عقل و وحی	۱۴۵
عقل و وحی هر یک معاد را تأیید می کند	۱۴۶
عدل الهی	۱۴۷
رابطه عقل با حامل وحی	۱۴۸
توحید	۱۴۹
امامت	۱۵۱
دلایل عقلانی امامت	۱۵۱
قاعده ی لطف	۱۵۳
عدالت خداوند	۱۵۴
عبادت	۱۵۸
نماز	۱۶۲
ذکر و نیایش	۱۶۳
عزت نفس	۱۶۵
جاهل و عاقل در مقابل گناه	۱۶۷
حسد	۱۷۰

موضوع.....	صفحه.....
گفتار پیشوایان اسلام درباره عقل.....	۱۷۱
آثار و اوصاف عاقلان.....	۱۷۳
خیر و بی نیازی.....	۱۷۳
فهم و زیرکی.....	۱۷۴
تفکر.....	۱۷۵
ترک گناه.....	۱۷۵
بندگی خدا.....	۱۷۶
ترک دروغ.....	۱۷۶
کم حرفی.....	۱۷۶
اخلاق و ادب.....	۱۷۷
دوستی.....	۱۷۸
تواضع.....	۱۷۸
خیر خواهی.....	۱۷۹
بهشتی بودن.....	۱۷۹
اعتدال.....	۱۷۹
بهره برداری از عمر.....	۱۸۰
خدا ترسی.....	۱۸۱
بزرگ داشتن ایمان.....	۱۸۱
انسانیت.....	۱۸۱
پرهیز از جاهلان.....	۱۸۱
بینش عاقل.....	۱۸۳
عاقل و پیشرفت.....	۱۸۴
دنیا و اهل فنا.....	۱۸۷
درجات عقل.....	۱۸۹
عاقل نماها.....	۱۸۹
نتیجه بحث عقل و وحی.....	۱۹۰

بخش چهارم

یاران عقل و جهل.....	۱۹۱
دوستان عقل.....	۱۹۲
خیر و شر.....	۱۹۳
ایمان و کفر.....	۱۹۳
تصدیق.....	۱۹۴
رجاء و قنوط.....	۱۹۵
توکل و حرص.....	۱۹۶

موضوع.....	صفحه.....
در رأفت ضد آن قسوت.....	۱۹۷
در بیان تأثیر رأفت.....	۱۹۸
علم و ضد آن جهل.....	۱۹۹
فهم و ضد آن حمق.....	۲۰۱
عفت و ضد آن هتک.....	۲۰۲
قوه شهویه.....	۲۰۳
زهد و رغبت.....	۲۰۴
درجات زهد.....	۲۰۴
قلب سلیم.....	۲۰۵
رفق و فرق.....	۲۰۸
رهبت و ضد آن جرئت.....	۲۰۹
تواضع و کبر.....	۲۱۱
توده و تسرع.....	۲۱۳
اخلاق نفسانیه.....	۲۱۳
مقصود از توده.....	۲۱۴
حلم و ضد آن سفه.....	۲۱۷
تحصیل ملکه حلم.....	۲۲۰
در فضائل حلم.....	۲۲۱
صمت و هذر.....	۲۲۲
زمان هذروهزیان.....	۲۲۳
استسلام و استکبار.....	۲۲۴
تسل و شک.....	۲۲۵
صبر و حزن.....	۲۲۷
تراب و غیر.....	۲۲۸
صفح و استقام.....	۲۲۹
صفح یا تجر.....	۲۲۹
عقل و عشق.....	۲۳۰
نتیجه بحث کلی.....	۲۳۶
منابع.....	۲۴۰